

І.В. Міняйленко, ст. викладач,
І.Ю. Дробот, студент,
В.В. Солдатенко, студент
Полтавський національний технічний
університет імені Юрія Кондратюка

ОРГАНІЗАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИКОРИСТАННЯ ГРАНТІВ ДЛЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ЕНЕРГОЕФЕКТИВНИХ ПРОЄКТІВ

Під грантодавчою організацією розуміється установа, яка на безоплатній і безповоротній основі надає фінансову, матеріальну чи технічну допомогу іншим організаціям та установам для вирішення певних соціальних, економічних чи інших проблем у відповідності з чітко визначеними правилами і пріоритетами.

Програмні пріоритети для надання грантів на фінансування проєктів у сфері економічного розвитку встановлюють самі донорські організації з урахуванням їх місії і цілей. Крім того, діяльність, яку підтримують міжнародні донорські організації, охоплює не тільки виділення фінансових коштів на реалізацію відповідних проєктів, але й проведення навчання щодо різних аспектів місцевого економічного розвитку.

Протягом 2008-2013 років допомога ЄС надається у рамках Інструменту європейського сусідства і партнерства. Зокрема, згідно інвестиційного механізму сусідства, грантове фінансування призначене для пільгового кредитування інвестиційних проєктів у партнерських країнах. Гранти надаються для залучення додаткового кредитування, у т. ч. від Європейського інвестиційного банку та Європейського банку реконструкції та розвитку, а також фінансових установ держав-членів, які відповідають пріоритетам ЄС. Як правило, гранти супроводжують позики міжнародних фінансових інституцій, спрямовані на підтримку економічних реформ та інфраструктурних проєктів насамперед у сферах енергетики, охорони навколишнього середовища та транспорту.

Грантодавчі установи, які сьогодні працюють в Україні та підтримують різноманітні проєкти у сфері економічного розвитку, наведені у таблиці 1 [1].

Зазначені грантодавчі установи часто реалізують проєкти в партнерстві з проєктами міжнародної технічної допомоги та міжнародними фінансовими організаціями, а також заохочують органи місцевого самоврядування створювати партнерства для реалізації спільних проєктів, на які надається грантова підтримка.

Грантодавчі установи, що підтримують проекти з економічного розвитку в Україні

Назва грантодавчої установи	Характеристика її діяльності
1	2
Європейський Банк Реконструкції та Розвитку	<p>Постійний офіс ЄБРР в Україні відкрився в квітні 1993 року. Одним з головних завдань ЄБРР в Україні є покращення інвестиційного клімату. Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР) є найбільшим інвестором в Україні. Банк надає підтримку в самих різних сферах та галузях, приділяючи особливу увагу фінансовому сектору, а також малим та середнім компаніям. До пріоритетних для ЄБРР напрямків також належить сільське господарство та інфраструктура, в тому числі транспорт і такі муніципальні послуги, як забезпечення електричним струмом та телекомунікації. ЄБРР здійснює фінансування проектів банків, промислових підприємств, новоутворень та фірм, що вже давно існують. Також банк співпрацює з підприємствами державної форми власності з метою підтримки приватизації, реструктуризації держпідприємств та покращення комунальних послуг.</p>
Канадська Агенція з Міжнародного Розвитку (CIDA)	<p>Агентство уряду Канади з технічної допомоги. За партнерської участі інших міжнародних організацій, канадських неурядових організацій, приватних компаній та фізичних осіб. Не існує обмежень в галузях фінансування, але пріоритети надаються: нафтогазовому комплексу; будівництву; машинобудуванню та технологіям.</p> <p>Гранти надаються для вивчення доцільності створення конкретних спільних підприємств, здійснення інших інвестицій, а також для навчання українських партнерів канадських фірм.</p>
Кредитний заклад для відбудови (КФВ)	<p>Є лідером серед банків Німеччини, який сприяє економічному розвитку Німеччини, Європи та світу. КФВ, з балансовим рахунком в 304 млрд. євро, є одним з найбільших банків Німеччини. КФВ фінансує розвиток економічної та соціальної інфраструктури та проводить заходи щодо захисту ресурсів та охорони навколишнього середовища в більш ніж 40 країнах світу, в тому числі і в Україні.</p> <p>Сферами діяльності КФВ є:</p> <ul style="list-style-type: none"> - допомога малому та середньому бізнесу, а також починаючим підприємцям; - загальні позики; - будівництво та енергозбереження; - фінансування комунальної інфраструктури; - освіта; - експортне та проектне фінансування; - співробітництво з країнами, що розвиваються; - завдання суспільного значення; - рефінансуван

1	2
Світовий Банк	<p>Україна вступила до Світового Банку у вересні 1992 року. З того часу Світовий Банк підтримував програму діяльності уряду України, надаючи позики на реформування державного сектора, здійснення реформ в аграрному, енергетичному, фінансовому та соціальному секторах, приватизацію та реструктуризацію підприємств, а також гранти на охорону довкілля.</p> <p>Світовий Банк має наступні напрямки діяльності в Україні:</p> <ul style="list-style-type: none"> - підтримка інтеграції України з Європейським Союзом; - сприяння зміцненню економіки України; - підтримка рівного доступу українців до освіти; - допомога боротьбі з ВІЛ/СНІД та туберкульозом в Україні; - підтримка створення в Україні сприятливого середовища для діяльності малих підприємств; - сприяння використанню чистих джерел енергії в Україні; - підтримка сільгоспвиробників та населення в сільських місцевостях України; - сприяння підтримці найбільш вразливих верств населення в Україні; - сприяння захисту довкілля в Україні; - підтримка розвитку громадянського суспільства в Україні
Система ООН в Україні та Програма розвитку ООН	<p>До сфер діяльності ПРООН належать:</p> <ol style="list-style-type: none"> а) Енергія та навколишнє середовище: <ol style="list-style-type: none"> 1) муніципальна програма сталого розвитку; 2) пом'якшення зміни клімату в Україні шляхом підвищення енергоефективності системи централізованого теплопостачання; 3) оцінка національного потенціалу в сфері глобального екологічного управління в Україні; 4) збереження унікального біологічного різноманіття та зменшення негативного впливу на навколишнє природне середовище регію Українських Карпат; 5) програма ПРООН-ГЕФ екологічного оздоровлення басейну Дніпра. б) ВІЛ/СНІД; в) Державне управління за участі громадян; г) Запобігання кризи та її подолання; д) Подолання бідності.
Програма TACIS	<p>Програма Європейського Союзу TACIS – програма підтримки СНД була створена у 1991 році з метою прискорення процесу економічних реформ та демократизації в країнах СНД. TACIS передає ноу-хау самого широкого спектру, які мають державні та приватні організації, що дозволяє використовувати досвід як ринкової економіки так і демократії з професійними навичками та знаннями на місцях. До найбільш важливих сфер діяльності TACIS належать наступні напрямки: підвищення якості ядерних пристроїв та захист навколишнього середовища, реструктуризація підприємств, розвиток приватного сектору, реформа державного управління, сільське господарство, енергетика та транспорт.</p>

Література:

9. Довідник грантодавців та міжнародних організацій, що сприяють розвитку місцевого самоврядування. Укладач Іваницький Д. А. Київ: 2006. – 37 с.

УДК 338.28: 66-6

С.Ю. Кулакова, к.е.н., ст. викладач,
Д.М. Морзова, студент,
М.М. Мкаковій, студент
Полтавський національний технічний
університет імені Юрія Кондратюка

ПЕРСПЕКТИВНІ НАПРЯМКИ ВИКОРИСТАННЯ ЕНЕРГОЗБЕРІГАЮЧИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА ПІДПРИЄМСТВАХ НАФТОГАЗОВОГО КОМПЛЕКСУ

Одним з головних чинників ефективного розвитку української економіки є підвищення енергоефективності та конкурентоспроможності промислових підприємств.

Темпи і умови переходу до сталого соціально-економічного розвитку країни багато в чому визначаються економічною ефективністю підприємств паливно-енергетичного комплексу (ПЕК), що здійснюють видобуток і перероблення вуглеводневих ресурсів, включаючи їх використання для виробництва енергії. До основних підприємств ПЕК в першу чергу відносяться нафтогазовидобувні підприємства, електроенергетичні та теплоенергетичні підприємства, а також підприємства вугільної та торф'яної промисловості.

Нафтогазовий комплекс займає провідне місце в економіці України. Його стабільний розвиток виступає стратегічною метою економічного розвитку і одним з найважливіших факторів економічної безпеки України.

Водночас, діяльність підприємств нафтогазового комплексу та промисловості характеризується рядом проблем, серед яких основними є:

- висока енергоємність виробництва;
- низький рівень раціонального використання попутного нафтового газу (ПНГ);
- високий рівень забруднення навколишнього середовища;
- необхідність утилізації не менш ніж 95% ПНГ;
- необхідність довгострокових інвестицій в програми утилізації ПНГ та розвитку виробництва;
- потреба в енергоефективних рішеннях та підвищенні надійності енергопостачання.

Утилізація і перероблення попутного нафтового газу є ключовим завданням підприємств нафтогазового комплексу в найближчі роки, що пов'язано з неухильним зростанням галузі. Тривалі роки нафтогазова промисловість залишалася основним забруднювачем повітря та навколишнього середовища за рахунок спалювання великих обсягів попутного нафтового газу. На його частку припадає до 30% шкідливих викидів всього промислового